

**Tatjana Devjak
Alenka Polak**

**Nadaljnje
IZOBRAŽEVANJE in USPOSABLJANJE
delavcev v vzgoji in izobraževanju**

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Tatjana Devjak
Alenka Polak

Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje delavcev v vzgoji in izobraževanju

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

**Evropski
Socialni
Sklad**

Ljubljana 2007

<i>Naslov</i>	Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje delavcev v vzgoji in izobraževanju
<i>Avtorici</i>	Tatjana Devjak in Alenka Polak
<i>Recenzija</i>	Milena Ivanuš Grmek in Milena Valenčič Zuljan
<i>Lektura</i>	Darija Skubic
<i>Izdajatelj</i>	Pedagoška fakulteta v Ljubljani
<i>Za izdajatelja</i>	Cveta Razdevšek Pučko, dekanja
<i>Založila</i>	Pedagoška fakulteta v Ljubljani, Univerza v Ljubljani in Ministrstvo za šolstvo in šport
<i>Slika na naslovnici</i>	Marko Razpet
<i>DTP</i>	Igor Cerar
<i>Tisk</i>	Littera picta d.o.o. Ljubljana
<i>Naklada</i>	300 izvodov
<i>Leto izida</i>	2007 (prvi natis)

Knjiga je financirana iz sredstev raziskovalnega projekta št. 3311-06-297010 Partnerstvo fakultet in šol, Model III: Pravila in vzgojno delovanje šole. (Evropski socialni sklad in Ministrstvo za šolstvo in šport)

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.13/.16

DEVJAK, Tatjana

Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje delavcev v vzgoji in izobraževanju / Tatjana Devjak, Alenka Polak. - 1. natis. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2007

ISBN 978-86-7735-112-0

1. Polak, Alenka
231724032

Dr. Tatjana Devjak

je zaposlena na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, Univerze v Ljubljani. Je docentka za področji teorija vzgoje in predšolska pedagogika, predstojnica Centra za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje in raziskovalka na Inštitutu za znanstveno-raziskovalno in umetniško delo na Pedagoški fakulteti v Ljubljani kot nosilka ali sodelavka na raziskovalnih projektih.

Magistrirala in doktorirala je s področja etične in državljanske vzgoje. Je avtorica knjig, učbenikov, priročnikov, delovnih zvezkov ter znanstvenih in strokovnih prispevkov s področja edukacije, etične, državljanske in predšolske vzgoje v revijah, monografijah in drugih publikacijah doma in v tujini.

Dr. Alenka Polak

je docentka za področje pedagoške psihologije zaposlena na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani. Magistrirala je iz subjektivnih teorij učiteljev o znanju, učenju in poučevanju ter doktorirala s področja timskega dela v vzgoji in izobraževanju.

Pri znanstveno-raziskovalnem in publicističnem delu se usmerja na področje refleksije pedagoške prakse, subjektivnih teorij, poklicnega razvoja učiteljev, timskega dela ter nadaljnega izobraževanja in usposabljanja pedagoških delavcev. Sodeluje v domačih in mednarodnih raziskavah ter nacionalnih evalvacijskih študijah. Svoje prispevke objavlja v domačih in tujih publikacijah, predava v različnih vzgojno-izobraževalnih institucijah doma in v tujini in se redno udeležuje domačih in tujih znanstvenih srečanj.

Kazalo

PREDGOVOR	7
1 IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE STROKOVNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU SKOZI HISTORIČNO PARADIGMO DO DANAŠNJIH DNI	9
1.1 Izobraževanja učiteljev in učiteljic v Sloveniji nekoč	11
1.2 Izobraževanje učiteljev in učiteljic danes	16
1.3 Spremembe na področju vzgoje in izobraževanja	20
1.4 Izhodišča t. i. »bolonjske« preнове študijskih programov izobraževanja učiteljev in učiteljic	22
2 NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE STROKOVNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU	29
2.1 Prikaz tujih modelov in izkušnje tujih držav na področju stalnega strokovnega spopolnjevanja	31
2.2 Nadaljnje izobraževanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju v Sloveniji	33
2.3 Vseživljenjsko učenje za boljše znanje in nove kompetence	37
2.3.1 Timsko delo kot pristop vseživljenjskega učenja	41
2.3.2 Sodelovalno učenje kot kontekst vseživljenjskega učenja	45
2.3.3 Elementi akcijskega raziskovanja v vseživljenjskem učenju	48
2.4 Spreminjanje pedagoške prakse kot rezultat vseživljenjskega učenja	53
2.4.1 Proces uvajanja pedagoških sprememb	56
2.4.2 Spreminjanje pedagoške prakse kot spreminjanje stališč	61
2.4.3 Pogoji in okoliščine spreminjanja pedagoške prakse	63
2.4.4 Usmeritve za spreminjanje pedagoške prakse	67
2.5 Nekatere značilnosti in faze strokovnega razvoja pedagoških delavcev	70
2.6 Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje kot dejavnik spodbujanja osebnostnega in strokovnega razvoja strokovnih delavcev	75
2.7 Novosti na področju nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju v Sloveniji	76
2.8 Povezava med dodiplomskim in podiplomskim študijem	80

3	NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE V LUČI DOBLJENIH REZULTATOV PROJEKTA PARTNERSTVO MED FAKULTETO IN ŠOLAMI	81
3.1	Predstavitev projekta Partnerstvo med fakulteto in šolami	83
3.2	Empirično ozadje za oblikovanje modela Nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju	84
3.2.1	Predstavitev raziskave	84
3.2.2	Ugotovitve raziskave	86
3.2.3	Problem prenosa na seminarjih pridobljenega znanja v neposredno pedagoško prakso	95
3.2.4	Predlogi za povečanje prenosa na seminarjih pridobljenega znanja v neposredno pedagoško prakso	103
3.2.5	Teme, ki jih pedagoški delavci pogrešajo pri izobraževanju	111
4	MODEL NADALJNJEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA STROKOVNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU	115
	VIRI IN LITERATURA	119
	STVARNO IN IMENSKO KAZALO	127

Predgovor

Monografija z naslovom *Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju* je nastala kot rezultat dela na projektu Partnerstvo fakultete in šol, ki poteka na Pedagoški fakulteti v Ljubljani že od leta 2004. Spoznanja projekta Partnerstvo na področju razvoja modela nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju sva avtorici uporabili kot izhodišče prikaza pomena profesionalnega razvoja (osebnostne in strokovne rasti) pedagoških delavcev. Profesionalni razvoj pedagoških delavcev se začne s t. i. formalnim, dodiplomskim izobraževanjem in nadaljuje ali s podiplomskim ali z nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem. Izobraževanje in usposabljanje ni namenjeno le vzdrževanju ekonomske kompetitivnosti in zaposljivosti, kot piše v Memorandumu o vseživljenjskem učenju, temveč pomaga pri opremljanju posameznika z novimi kompetencami, ki jih zahtevajo družba znanja in spremembe na delovnem mestu.

Monografija je razdeljena na štiri večja poglavja. Poglavja osvetljujejo izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju skozi historično paradigmo do današnjih dni, predstavijo pomen nadaljnega izobraževanja in usposabljanja pedagoških delavcev danes, v družbi znanja in v času, ko vseživljenjsko učenje pridobiva na pomenu, bodisi kot formalno, neformalno ali informalno oz. priložnostno učenje. V tretjem poglavju na kratko predstavljamo glavne empirične rezultate projekta Partnerstvo fakultete in šol: Model izpopolnjevanja oziroma stalnega strokovnega spopolnjevanja kot oblike vseživljenjskega učenja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju (2004–2005). V četrtem poglavju podrobneje predstavljamo model nadaljnega izobraževanja in usposabljanja, ki je nastal na podlagi dobljenih rezultatov in sodobnih teoretičnih ter pravnih usmeritev na področju nadaljnega izobraževanja in usposabljanja.

Monografija je nastala v okviru nadaljevanja projekta Partnerstvo fakultet in šol (2006–2007), njen namen pa je ponuditi celosten vpogled na izobraževanje učiteljev in učiteljic, s poudarkom na nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju, osvetliti njegov pomen, pripravo in izvedbo programov izobraževanja in usposabljanja ter spodbuditi partnersko sodelovanje pri prenosu novih spoznanj iz stroke v pedagoško prakso.

Avtorici